

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 281/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan työllisyystilanteesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 281/2019 vp:

Mitä toimia hallitus aikoo tehdä, jotta työllisyystilanne paranee Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa ja mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että yritysten työllisyystarpeisiin pystytään vastaamaan ja miten hallitus aikoo varmistaa, että EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevat työntekijät eivät polje alas suomalaista palkkatasoa ja he pystyvät elämään maassamme ilman, että heidän tarvitsee tukeutua valtion tukijärjestelmään?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus on sitoutunut 75 prosentin työllisyystavoitteeseen, mikä tarkoittaa työllisten määrän kasvua noin 60 000 henkilöllä vuoteen 2023. Korkea työllisyys edellyttää hyvin toimivia työmarkkinoita ja aktiivista työllisyyspolitiikkaa. Tavoitteena on, että kaikki syntyvät työpaikat ovat laadukkaita ja turvaavat toimeentulon.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset tuottavat yhdessä alueen keskeisten toimijoiden kanssa näkemyksen seutukuntien ja maakuntien nykytilasta ja lähiajan näkymistä. Viimeisimmät arviot on tuotettu elo-syyskuun 2019 aikana. Niin Pohjois-Savossa kuin Pohjois-Karjalassa ennakoitaan kasvun hidastuvan. Molemmille alueille on yhteistä huoli väestön vähenemisestä ja ikääntymisestä. Osaavan työvoiman saatavuus on haaste alueiden elinvoimaisuudelle, mutta alueille on myös kasvavia yrityksiä ja toimialoja. Alueilla osaamis- ja työvoimahaasteisiin vastataan monilla työ- ja elinkeinohallinnon toimenpiteillä esimerkiksi lisäämällä työelämälähtöistä koulutusta ja rekrytointikoulutusta. Lisäksi alueille tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa.

Syyskuun työllisyyskatsauksen perusteella Pohjois-Savon työvoimasta 9 % on työttömiä työnhakijoita. Vastaava luku Pohjois-Karjalassa on 12 %, joka on maan suurin lukema. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on 8,6 %. Pohjois-Savossa on tehty ansiokasta työtä työllisyyden edistämiseksi ja vuoden aikana työttömyys onkin alentunut 4,9 %, koko maan keskiarvon ollessa 2,6 %. Molemmilla alueille työttömyys on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna, joskin vauhti on hidastunut.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 281/2019 vp

Kun irtisanomiset koskevat useampia ihmisiä, työ- ja elinkeinotoimistot tarjoavat työntekijöille infotilaisuuksia, työnhakupalveluita, työnvälitystä, valmennusta, palkkatukea, työvoimakoulutusta, työkokeilua ja muuta heidän tarvitsemaansa tukea. Yrittäjyyttä harkitseville annetaan neuvoja ja tukea yrittäjyyden aloittamiseen. Alueellista liikkuvuutta voidaan tukea liikkuvuusavustuksilla.

Pohjois-Savo on yksi siltasopimusalueista. Siltasopimus perustuu valtion ja alueellisten toimijoiden yhteistyöhön ja sen tavoitteena on tunnistaa ja ratkoa yhteistyössä alueen kasvun pullonkauloja. Siltasopimuksessa voidaan sopia muun muassa työvoiman saatavuuteen, saavutettavuuteen, osaamiseen ja koulutukseen, tutkimus- ja kehitystyöhön sekä tietopohjan ylläpitämiseen liittyvistä asioista.

Hallitus sopi syksyn budjettiriihen työllisyyspaketissaan merkittävistä panostuksista työllisyyteen. Työllisyyspaketin tavoite on kääntää Suomi pohjoismaiselle uralle ja nostaa järjestelmällisesti työllisyysastetta panostamalla laadukkaisiin ja yksilöllisiin tarpeisiin vastaaviin työllisyyspalveluihin, kuten naapurimaissa tehdään. Työllisyysasteen lisäksi on kiinnitettävä huomiota tuottavuuskehitykseen ja yritysten kykyyn uusiutua. Nykyisten kärkiyritysten pitää tukea pienten, kasvuhallukoiden yritysten kasvumahdollisuuksia toimintaympäristöä edelleen parantamalla.

Hallituksen tavoitteena on saada nopeita vaikutuksia esimerkiksi työlupaprosessin sujuvoittamisella ja palkkatuen kokonaisuudistuksella. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä on nostettava suomalaisten koulutus- ja osaamistasoa ja lisättävä työllisyyttä kaikissa ryhmissä, maahanmuuttajat, osatyökykyiset, työvoiman ulkopuolella olevat ja työttömät mukaan lukien. Hallitus panostaa myös lyhytkestoisiin, työelämälähtöisiin koulutuksiin.

Yritysten työvoimatarpeeseen vastataan tarjoamalla erilaisia työ- ja elinkeinopolitiikkaa yhdistäviä toimenpiteitä ja ratkaisuja, jotka liittyvät mm. rekrytointipalveluihin, työvoiman liikkumiseen, osaamiseen, kansainvälisten osaajien hyödyntämiseen, työkykyyn ja kannustinloukkujen purkamiseen. Lisäksi on tarpeen lisätä työnantajien ja korkeakoulujen sekä koulutukseen osallistuvien kannusteita investoida jatkuvaan oppimiseen. Maakuntien avaintoimijoilla on keskeinen rooli toimien onnistumisessa. Resurssit ja osaamiset on suunnattava yhteisiin tavoitteisiin.

Keväällä 2020 käynnistetään työllisyyden kuntakokeilut, joissa jatketaan ja laajennetaan vuoden 2018 lopussa päättyneiden alueellisten työllisyyskokeilujen toimintamallia. Kokeilujen tavoitteena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeiluissa yhdistetään valtion ja kuntien resursseja. Tavoitteena on entistä kustannustehokkaampi ja asiakaslähtoisempi palvelurakenne. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet.

Kansainvälisellä työvoimalla ja opiskelijoiden liikkuvuudella on kasvava merkitys Suomen hyvinvoinnin kannalta välttämättömän kilpailukykyyn vahvistamiseen. Suomen työikäisten määrä vähenee, minkä vuoksi tarvitsemme kansainvälistä rekrytointia. Ilman riittävää maahanmuuttoa

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 281/2019 vp

työvoiman tarjonta ja pitemmällä aikavälillä työllisyys laskevat olennaisesti, mikä vaikuttaa työllisyysasteeseen ja huoltosuhteeseen sekä heikentää suomalaisen julkisen talouden kestävyyttä.

Ulkomaalaisen työntekijän oleskelulupaa haattaessa keskeinen osa harkintaa on selvittää, onko tarjottu palkka ja muut työehdot lainmukaiset. Jokaisella työntekijällä tulee olla turvattu toimeentulo koko Suomessa oleskelun ajan. Työ- ja elinkeinotoimiston harkinta perustuu ulkomaalaislakiin ja se tehdään kaikissa tapauksissa, myös silloin, kun alueellisen työlupalinjauksen nojalla saatavuusharkinta voidaan tehdä tavallista kevyemmän kaavan mukaan. Työsuojeluviranomaisen havaintojen mukaan työmaavalvonnassa ilmenee keskimääräistä vähemmän puutteita palkka- ja muissa työehdoissa, kun työ- ja elinkeinotoimisto on ne etukäteen selvittänyt ja tarvittaessa antanut työnantajalle ohjeistusta. Hallitus on ohjelmansa mukaisesti lisäämässä työsuojelun resursseja työturvallisuuden, harmaan talouden torjunnan, palvelussuhteen ehtojen valvonnan sekä ulkomaisen työvoiman valvonnan tehostamiseksi.

Helsingissä 13.11.2019

Työministeri Timo Harakka